

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА

Посланичка група СРПСКИ ПОКРЕТ ДВЕРИ – ПАТРИОТСКИ БЛОК

15. септембар 2022. године

Београд

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО: 15.09.2022

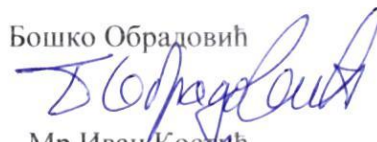
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	02-1835		27

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу одредбе чл. 107. ст. 1 Устава Републике Србије, те члана 40. ст. 1. тачке 1. Закона о Народној скупштини и чл. 150. ст. 1. и 190. ст. 1. Пословника Народне скупштине, подносимо **ПРЕДЛОГ ДЕКЛАРАЦИЈЕ О ЗАШТИТИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА**, с предлогом да се узме у претрес.

Народни посланици:

Бошко Обрадовић

Мр Иван Косовић

Проф. др Тамара Миленковић Керковић

Милован Јаковљевић

Радмила Васић

Борко Пушкић

ПРЕДЛОГ

Полазећи од тога да су српска култура, књижевност и језик недељиви и да обухватају сав српски народ,

Констатујући да српски духовни простор обухвата – уз манастире, цркве, гробља, ране штампарије и штампане књиге, картографију, натписе и записе, повеље и привилегије, летописе и друге рукописне књиге – и српски књижевни и говорни језик штокавског наречја,

Констатујући да српски језик има два равноправна књижевна изговора – екавски и ијекавски,

Истичући да се језичка припадност не подудара са верском припадношћу и да су српским језиком говорили и говоре етнички Срби све три вероисповести – православне, римокатоличке и исламске,

Имајући посебно у виду покушаје политизације језика и стварања посебних књижевних језика из српског језика у оквиру процеса изградње нових нација на Балкану,

Потврђујући научну чињеницу да савремени српски језик употребљавају и Срби римокатоличке и Срби муслиманске вероисповести као свој књижевни језик, као и да је тај језик био и остао по свом граматичком и гласовном систему један и јединствен српски језик – како га је кодификовао Вук Стефановић Караџић,

Одбацујући покушај да се све што је српско сведе на србијанско, како би све што није србијанско престало да буде српско,

Осећајући државну обавезу делатне културне политике идентитета на целокупном српском духовном и културном простору који подразумева и Србе ван Србије – у региону и расејању,

Знајући да је програм издвајања нових „књижевних језика“ из српског језика на конфесионалној основи одражен и у Дејтонском споразуму (1995), који има четири равноправна текста, од којих је један на енглеском а три на српском језику, с тим што се српским језиком у том документу сматра само екавска ћириличка варијанта док се две ијекавске латиничке варијанте српског књижевног језика у њему називају „хрватским“ односно „босанским“ језиком,

Истичући филолошку чињеницу да су такозвани хрватски, црногорски и босански или бошњачки језик само варијанте српског језика,

Народна скупштина Републике Србије доноси

ДЕКЛАРАЦИЈУ О ЗАШТИТИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА

1. Народна скупштина Републике Србије изражава став да су сва књижевна и научна дела настала на српском језику део српске духовне и културне баштине, што укључује и дела научника и уметника несрпске националности настала на српском језику, дела Срба свих вероисповести настала на српском језику, као и дела научника и уметника из расејања (дијаспоре) настала на српском језику.
2. Државне институције Србије су дужне да раде на пописивању, прибављању, чувању и заштити свих уметничких и научних дела насталих на српском језику.
3. Државне институције Србије су дужне да раде на очувању научних и уметничких дела насталих на српском језику у бившим југословенским републикама као духовне и културне баштине српског народа.
4. Народна скупштина Републике Србије нарочито истиче да српски језик има два равноправна књижевна изговора: ијекавски и екавски, и питање употребе ових изговора не може бити диференцијална црта за стварање нових књижевних језика из српског језика. Посебно истичемо да су славонска, приморска, дубровачка односно далматинска штокавска књижевност нераздвојни део историје српске књижевности.
5. Државне институције Србије су дужне да подстичу, финансирају и на друге начине омогуће израду научних пројеката усмерених на заштиту српског језика и српске духовне и културне баштине у Србији, региону и расејању.
6. Државне институције Србије су дужне да раде на очувању и унапређењу српског језика код Срба у региону и расејању, нарочито кроз отварање нових допунских школа за учење српског језика у нашим амбасадама и конзулатима у региону и свету, финансијску и другу подршку културно-уметничким друштвима и културно-просветним заједницама Срба у региону и дијаспори, финансијску и другу подршку електронским и штампаним медијима Срба из региона и дијаспоре који су на српском језику.
7. Народна скупштина захтева од надлежних државних органа да се богата духовна и културна баштина Срба расејаних широм света врати у отаџбину, постане саставни део културне историје Срба и сачува у посебном спомен дому српске емиграције који ће за те сврхе бити основан у Београду.

У Београду,2022. године

ПРЕДСЕДНИК НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

Уставни основ за доношење ове декларације садржан је у одредби чл. 99. ст. 1. тач. 7. Устава Републике Србије, којим је прописано да Народна скупштина доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике Србије, као и у одредби чл. 8. ст. 1. Закона о Народној скупштини, којим је, између осталог, прописано да Народна скупштина доноси декларације.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

Полазећи од уставне одредбе која прописује да су у Републици Србији у службеној употреби српски језик и ћирилично писмо, те садржински идентичне одредбе Закона о службеној употреби језика и писама, неопходно је да Народна скупштина Републике Србије коначно заузме јасан и недвосмислен став по овом кључном питању.

Предлогом ове декларације подносилац жели да Народна Скупштина, као најважније представничко тело српског народа, обавезе све државне институције да се додатно ангажују по питању заштите српског језика.

Протеклих деценија српски језик је све више угрожен, а уставне и законске норме које гарантују заштиту српског језика и ћириличног писма се не поштују. Посебан проблем представљају константни покушаји политизације српског језика и стварања посебних књижевних језика из српског језика у оквиру силом наметнутог процеса стварања нових, лажних нација на Балкану. Сматрамо да се овим покушајима мора стати на крај, те да је крајње време да се прекине са злоупотребом српског језика и креирањем заблуда о овом питању. Напомињемо чињеницу да српски језик има два у потпуности равноправна књижевна изговора - екавски и ијекавски, те да српски народ и нарочито држава Србија не смеју толерисати прекрајање језичких чињеница и покушај да се српским језиком сматра само екавска ћириличка варијанта нашег језика, а да се ијекавске латиничке представљају као некакви нови, тзв. хрватски и бошњачки језици. Неспорна је чињеница да су тзв. хрватски, бошњачки и црногорски језик само варијанте српског језика, а да се језичка припадност не подудара са верском припадношћу и да српским језиком говоре етнички Срби све три вероисповести, те сматрамо да је неопходно да Народна скупштина, доношењем ове декларације, ову чињеницу истакне као јасан и непроменљив став државе Србије.

Посебан проблем налазимо у вишедеценијском изостанку адекватне културне политике наше државе. Наиме, државне институције које су у обавези да, поштујући уставне и законске норме, раде на очувању и заштити српског језика свој посао не обављају ваљано, док је за многе политичаре питање заштите српског језика споредно питање у српском политичком животу, а за неке од њих, чак и табу тема. Сматрамо да су државне институције дужне да поклоне далеко већу пажњу овом питању, те да подстичу, финансирају и на друге начине омогуће израду научних пројеката чији би циљ био заштита српског језика, али и српске духовне и културне баштине, како у матичној држави, тако и у региону и расејању. Предложеном декларацијом се ствара основа да државне институције пруже бољу заштиту српског језика, а да Народна скупштина Републике Србије коначно формулише несумњив и јасан политички став да су сва књижевна и научна дела написана на српском језику део српске духовне и културне баштине, те да ова декларација послужи као својеврсни покретач стварања нове српске културне политике, културне политике која је нашој држави и народу више него потребна.

III ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

За спровођење ове декларације нису потребна додатна финансијска средства у буџету Републике Србије.